

dostojanstvo, pa še dela vendar-le tudi na slovstvenem polju, to pa, vsaj po moji sodbi, z večjim uspehom, kakor poprej.

Za to mi je živ dokaz pričujoči drugi zvezek „zgodovine sv. kat. cerkve“. V njem nam gospod pisatelj pelje pred oči vse to, kar se je zgodilo na širokem polju sv. cerkve od konca 7. noter do 16. stoletja ali da povem z besedo njegovih bukev samih, narisal nam je „drugi vek“ zgodovine sv. cerkve. Deli ga v dve dobi in teh vsako v tri poglavja.

Prva doba seže od začetka sv. cerkve med Germani in Slovani tje do velicega papeža Gregorija 1073. V njej nam popisuje prvo poglavje razširjanje sv. cerkve najprej med germanskimi, potlej med slovanskimi narodi in na koncu pri Magjarih; drugo pa razpravlja verske boje in prepire in tretje razlaga znotranje razvijane sv. cerkve, kazaje na nje čedalje večji upliv v državi in v družini.

Vsako poglavje je zanimivo, vendar pa sega drugi del prvega poglavja Slovencu najgloblje v srce, kajti iz njega izve precej na drobno, kako so Slovenci in sorodna slovanska plemena, moravsko, česko, poljsko, rusko, polabsko, hrvaško, srbsko pa bolgarsko zaporedom udje sv. cerkve postali. Ta del šteje sicer 40 strani (39—79), pa menim, da jih bo še marsikomu premalo, kajti rad bi še o onih divjih pa svetih časih več slišal — o časih, v katerih je luč sv. vere iz plemenitih pa surovih src naših pradedov srečno prepodila temo nevere. Vernemu kristijanu pa se vtrjuje vidoma zaupanje v sv. cerkev, kedar prebira drugo poglavje, kajti iz njega se lahko prepriča, da je ona v resnici božja naprava, saj je ni mogel niti meč divjih mozlemov niti zvijska ljutih kri-vovercev in razkolnikov vkončati. Gotovo pa se mu širi potlej srce veselja, ko pride v branji do tretjega poglavja. Le-to kaže jasno, kolika moč leži v resnici, katero oznanjuje sv. cerkev. V državi, v domačem in očitnem življenju gleda tu človek blagodejno moč sv. cerkve, čije skrb sega v vse razmere človeške sreče.

V drugi dobi tega veka pa se v zgodovini sv. cerkve pomaknemo za novih štiri stoletij naprej, čez dobo sv. Gregorija, križarske ali kakor se bere v teh bukvah, križne vojske tje do začetka 16. stoletja.

Prvo poglavje razkazuje nam zgovorno, kaj so kristijani, vsi vneti za sveto reč, vse počeli, naj bi sveto deželo iztrgali mozlemom, pa jo zopet v krščanske roke spravili. Tega sicer niso dosegli, če so prav v teku dve stolet bili večkrat za to vse žile napeli, a zastoj njih dobra volja ni bila, kajti veliko novega sveta in novih reči so videli in to se je polagoma, kolikor se je našim krajem prileglo, na naša tla prestavilo. Tako so se potlej naši kraji nekak vsi prerodili.

Drugo poglavje — to je pač prepleteno in zapleteno vse z boji, ki so se, v nekaj tudi krvavo, bili med državno in duhovniško oblastjo; vaga zmage se je v njih večkrat nagnila na stran državne oblasti a nazaduje se je vse tako podalo, da je dobila vsaka, kar ji gre po božji volji. To nam pripoveduje gospod pisatelj vse lepo mično in v celem zgodovinski resnično, da še iz vsega upam tudi za manj izvedene bralce nekaj dobrodejne koristi.

Tretje poglavje peča se z razvojem krščanskega življenja in to posebno še z ustanovljenjem novih samostanskih družin. V tem se nam razkrije marsikatera cvetlica, ki so jo ta čas vsadili pa nas še v naših dneh napolnjuje s svojo prijetno vonjavo. Pogled v novi svet, v Ameriko, sklene drugi vek in z njim konča tudi drugi zvezek zgodovine sv. cerkve.

Končaje poročilo o tej lepi knjigi, katero nam je letos družba sv. Mohorja priskrbela, navdaja me veselo upanje, da se z njo tudi veleč. gospod kanonik še bolj prikupi svojim bralcem, kakor se jih je bil že s svojim prvim zvezkom pridobil. Knjiga je vredna, da se bere marljivo, vendar pa menim, da bi bilo prav, ko bi se na enkrat iz nje ne bralo preveč, ker bi se ne razumelo vse, gotovo pa bi se bralcem ne obdržalo toliko iz nje v spominu, kolikor zgodovina sv. cerkve zasluži.

V Mariboru meseca novembra 1885.

Dr. Mlakar.

Gospodarske stvari.

Drvo na meji.

(Konec.)

Kdor misli, da mu korenine sosedovega drevesa škodo delajo, ima pravico (ako gozdne postave niso proti temu) korenine iz zemlje podreti tako daleč okoli, kakor daleč njegovo zemljišče sega, in jih sožgati ali kakorkoli drugače porabiti. To sme storiti tudi v tem slučaju, ko bi vsled tega sosedovo drvo škodo trpelo ali se celo posušilo. Prekvisce veje se smejo posekati in v drva porabiti ali kakorkoli si v prid obrniti. Na primer kakor v nekaterih krajih pri jasenih, od katerih se smukanje, potrgano listje, po zimi posušeno za živinsko klajo porabi, ali tudi veje kot vejnik posuši in ovcam ali kozam polaga. Pri drugem drevju kakor pri igličastem se veje obsekujejo za nastelj, nabira se tudi smola, seme, sad — samo po sebi umevno na lastnem zemljišču. Smejo se tudi za take veje vrvi privezati in napeti, da se more na njih perilo v sušenje obešati. Proti vsemu temu lastnik drevesa ne more in ne sme nič ugovarjati. Le do debla nima sosed nobene pravice in do vej, ki ne vi-

sijo na njegovo stran. Ko bi pa drevo se tako nagnilo, da bi vrhni del debela na njegovo stran visel, nima kakor naši pravdoslovci uče do njega nobene pravice, kakor do vej, ki na njegovo stran visé. Najbolje seveda kaže tako drevo za skupno lastnino smatrati in se z lepa med seboj poravnati. Do debela tudi ne dobi sosed pravice, ko bi ga kaka burja izruvala in na njegovo zemljišče vrgla. Ravno tako sme lastnik sad, ki ni s prekvisečih vej pokapalo ampak slučajno na sosedovo zemljo prišlo, nazaj tirjati.

Kdor si gori navedena paragrafa državljanskega zakonika o „drevesu na meji“ zapomni, drugače pa tudi ni kak pravdón, bode zaradi „dreves na meji“ s svojimi sosedi lahko v miru in spravi živel.

Mračnik.

Mračnik ali netopir je zaželkojedna živalica in se posebno o zaželnkah živi, ki po noči po zraku sem ter tje letajo. Posebno ponočne metulje, ponočne kukce in pred vsem drugim hrošče mračniki z veliko slastijo žrejo. Po sto in sto takih škodljivcev jeden mračnik v jedni noči polovi in pokonča, škode pa mračnik prav nobene ne stori. Toraj ga ne smemo preganjati in pokončevati.

Šota za nastelj.

Šota, kakor jo v močvirnatih krajih režejo in kopljejo, je dragocena in izvrstna nastelj. Posebno šotin drobir ali mulje je pod živino kakor vstvarjeno. Šotini drobir daje živini suho ležišče, ohrani zrak v hlevu čist in zdrav in napravi naposled izvrsten gnoj, ker živalske izločke na se potegne in tako tega dobrega gnoja v zgubo iti ne pusti. Tudi gnojišča je dobro s šotinim muljem potrošati. Gnoj postane s tem posebno dober, se ne sprejema preveč, se lahko trosi in postane po tem takem dosti bogatejši na gnojilcevih snovih. Kar je gnoju po drugod malec ali gips, to mu je šotini drobir. Vzame gnoju smrad, v oči sčemeči duh in mu ohranja gnojilec in fosforovo kislino. Komur je toraj šotini drobir na razpolaganje, zlasti brez velikih stroškov in truda, ta naj se ga poslužuje pod živino v hlev in na gnojišče.

Čas, kdaj imajo ovce jagnjeta

se da poljubno določiti ali ovni se morajo od mater proč zapreti in le takrat k njim spuščati, da se more čas njihovega jagnjetenja določiti.

Sejmovi. 15. novembra: na Vranskem, v Središču, Poličanah; 19. novembra: v Gomilici, pri sv. Jurju na Pesnici, v Podsredi, Ljubnem, Rušah, gornji Polskavi, Šoštanj, Slov. gradu. 21. novembra: v Arvežu, pri sv. Barbari v

Halozah, sv. Jurju na Ščavnici, sv. Jurju pod Tabrom, v Podčetrtku, Svetini.

Dopisi.

Iz Ljutomera. Med najbolj važne reči spadajo zdaj naše bližnje volitve v občinski zastop. Obstojite zdaj tukaj dve stranki: nemška, to je tista, ki nemške namene zastopa, in pa narodno slovenska. K prvi spadajo ljudje, ki v Ljutomeru Nemštvo branijo in si hočejo gospodstvo za vselej ohraniti, potem tisti, ki so od njih odvisni, in poslednjič taki, ki nič ne mislijo in se dajo od njih vloviti; k drugi stranki pa spadajo taki, ki so slovensko-narodnega prepričanja. V Ljutomeru nima in posebno v občinskem zastopu ne bi smelo imeti Nemštvo ničesar opraviti; kateri to želi in zatem gre, posebno ob času volitve, dela krivico veliki večini slovenskih prebivalcev v Ljutomeru, ki se svojega roda nikakor ne sramujejo. Ravno tako dela Slovincem krivico tudi tisti, kateri jim hoče braniti, da pri domačem gospodarstvu — v občini — ne bi imeli nič opraviti. — Ali je kdo v stanu dokazati, da dozdej vladajoča stranka ima najboljše misli in lastnosti v prid domače občine delovati in da so Slovenci nasproti brez vsake pameti, in jim popolnoma manjkajo lastnosti za dobro gospodarstvo? Dobro misleči Slovenci v Ljutomeru in zunaj Ljutomera bodo toraj ob času volitve vedeli svojo sveto dolžnost izpolnjevati in bodo k temu z vsemi močmi pripomagali, da Slovenec na lastni zemlji ne bo dalje ptujec ostal.

Iz Ljutomera. Minolo nedeljo sem prišel v Ljutomer, prijazen trg, kjer sem ostal do večera. Kako sem se čudil, da sem videl štacune od jutra do večera odprte, kakor vsak drug dan. Kot kmet ne morem znati, ali je nova postava o nedeljskem počitku že predru-gačena, če ne, kako se sme to goditi in trpeti? Morebiti za Ljutomer ta postava ne velja ali pa je glavvarju neznana? Tako se godi v naši lepi Avstriji, mnogo koristnih postav imamo, pa samo na papirju. Kaj nam to pomaga, ako se ne izpolnjujejo, ampak v omari v temi ležijo, na luč, v djanje pa ne pridejo?

Iz Celjskega okraja. („Nemški šulverein.“) V Celju v tiskarni pri Rakuschu, tam, kjer se je tiskal zloglasni „Lesjak“, ki pa se je uže stegnil, dali so šulvereinarji natisniti knjižurico, ki se glasi: „Resne besede o nemškem šolskem društvu“, pisana od katoliškega duhovna. Kdo je ta duhoven? Podružnica nemškega šolskega društva v Celju, ki je to knjižurico založila, pravi, da jej je ime tega duhovna znano, da pa ga ne naznani. Aha! Če kdo kaj poštenega napiše, mu ni treba svojega imena skrivati. Konečno zavjalka za-